

Sygn. akt II Ka 126/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2017r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Podwójniak

Sędziowie: SO Janusz Adamski

SO Marcin Rudnik (spraw.)

Protokolant: sekr. sąd. Monika Szukalska

przy udziale Prokuratura Prokuratury Okręgowej w Sieradzu Elżbiety Pietrzak oraz oskarżyciela posiłkowego – Wójta Gminy K. G. T.

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017r.

sprawy **M. H.**

oskarżonej o czyny z art. 231 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 07 marca 2017r. wydanego w sprawie II K 819/15

uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Wieluniu do ponownego rozpoznania.

Janusz Adamski Marek Podwójniak Marcin Rudnik

Sygn. akt II Ka 126/17

UZASADNIENIE

M. H. została oskarżona o to, że:

I. w nieustalonym okresie czasu od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia 26 sierpnia 2014 r. w K., woj. (...), pełniąc funkcję Wójta Gminy K., jako funkcjonariusz publiczny działając w warunkach czynu ciągłego, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w trakcie realizacji projektu pod nazwą „Przedszkolak to fajny gość” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, wdrażanego przez Urząd Marszałkowski Województwa (...), a realizowanego przez Gminę K., będąc osobą uprawnioną do podejmowania decyzji wiążących w imieniu Gminy K. w ramach powyższego projektu, przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, że pomimo wybrania w toku postępowania ofertowego na zakup wraz z dostawą i montażem urządzeń dotyczących zadania „Wyposażenie sprzęt RTV i AGD dla szkół podstawowych mieszczących się w K., R. i S.” oferty złożonej przez Centrum (...) s.c. S. i W. z/s w W. na kwotę 88 950 zł brutto, w dniu 26 sierpnia 2014 r. zawarła z w/wym. spółką umowę nr (...) na dostawę zamawianych sprzętów na kwotę 133 444,13 zł brutto, pomimo, iż zgodnie z przepisami zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który zaproponował najniższą cenę a wykonawca nie mógł zaoferowanej ceny zmienić, a następnie dokonała podmiany w dokumentach postępowania oferty pierwotnie złożonej przez w/ wym. spółkę w dniu 13 sierpnia 2014 r., która opiewała na kwotę 88

950 zł brutto, na ofertę z kwotą figurującą na zawartej umowie, co naraziło Gminę K. na konieczność zwrotu pieniędzy w kwocie 44 494,13 zł Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa (...) z tytułu rozbieżności w zakresie kwot brutto wynagrodzenia dla wybranego wykonawcy,

tj. o czyn z art. 231§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

II. w nieustalonym okresie czasu od czerwca 2014 r. do dnia 30 listopada 2014 r. w K., woj. (...), pełniąc funkcję Wójta Gminy K., jako funkcjonariusz publiczny działając w warunkach czynu ciągłego, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc osobą uprawnioną do podejmowania decyzji wiążących w imieniu Gminy K., bez przeprowadzenia postępowania przetargowego zleciła wykonanie remontu nawierzchni drogi w miejscowości G. na odcinku o długości 300 metrów, w firmie Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. z/s w L., na który to odcinek w/wym. firma złożyła kosztorys ofertowy na kwotę 64 663,24 zł, wiedząc, że na ich wykonanie nie były zapewnione środki finansowe w budżecie gminy, a tym samym nie mogło dojść do zawarcia umowy z w/wym. firmą na wykonanie powyższych robót, czym działała na szkodę Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Sp. z o.o. z/s w L., która wykonała zleczone roboty w miesiącu sierpień 2014 r.,

tj. o czyn z art. 231§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

III. w nieustalonym okresie czasu na przełomie sierpnia/września 2014 r. w K., woj. (...), pełniąc funkcję Wójta Gminy K., jako funkcjonariusz publiczny działając w warunkach czynu ciągłego, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc osobą uprawnioną do podejmowania decyzji wiążących w imieniu Gminy K., bez przeprowadzenia postępowania przetargowego zleciła wykonanie remontu nawierzchni drogi w miejscowości W. na odcinku 197 metrów, w firmie Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. z/s w L., na który to odcinek w/wym. firma złożyła kosztorys ofertowy na kwotę 33 799,19 zł, wiedząc, że na ich wykonanie nie były zapewnione środki finansowe w budżecie gminy, a tym samym nie mogło dojść do zawarcia umowy z w/wym. firmą na wykonanie powyższych robót, czym działała na szkodę Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Sp. z o.o. z/s w L., która wykonała zleczone roboty w miesiącu sierpień 2014 r.,

tj. o czyn z art. 231§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

IV. w sierpniu 2014 r. w miejscowości G., gm. K., woj. (...), będąc inwestorem prac budowlanych prowadzonych na działce o nr geodezyjnym(...), polegających na remoncie nawierzchni drogi gminnej nr (...) na odcinku 300 metrów, prowadziła te prace bez wymaganego przepisami prawa pozwolenia na budowę,

tj. o czyn z art. 90 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (tj. Dz. U. poz. 1409 z 2013 r. z późn. zm.)

V. w sierpniu 2014 r. w miejscowości W., gm. K., woj. (...), będąc inwestorem prac budowlanych, polegających na remoncie nawierzchni drogi gminnej nr (...) na odcinku 197 metrów, prowadziła te prace bez wymaganego przepisami prawa pozwolenia na budowę,

tj. o czyn z art. 90 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (tj. Dz. U. poz. 1409 z 2013 z późn. zm.)

VI. w bliżej nieustalonym okresie czasu, od 22 maja 2014 r. do dnia 4 sierpnia 2014 r. w miejscowości W., gm. K., woj. (...), będąc inwestorem prac budowlanych, polegających na modernizacji nawierzchni drogi rolniczej nr (...), prowadziła te prace bez wymaganego przepisami prawa pozwolenia na budowę,

tj. o czyn z art. 90 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (tj. Dz. U. poz. 1409 z 2013 r. z późn. zm.)

VII. w dniu 28 kwietnia 2014 r. w K., woj. (...), będąc zobowiązaną na podstawie art. 24h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do złożenia oświadczenia majątkowego w związku z pełnieniem funkcji Wójta Gminy K. oraz

będąc pouczona o odpowiedzialności karnej za podania nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu majątkowym, złożyła Wojewodzie (...) za pośrednictwem urzędu pocztowego, fałszywe oświadczenie majątkowe według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r., w którym zataiła prawdę, co do zobowiązań pieniężnych o wartości powyżej 10 000 zł w tym zaciągniętych kredytów i pożyczek, nie wskazując w nim faktu zawarcia w dniu 6 grudnia 2013 r. z Bankiem (...) Spółka Akcyjna z/s w W. umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym w złotych zabezpieczonego hipoteką A. E. w kwocie 60 000 zł przeznaczonego na finansowanie gospodarstwa rolnego (...),

tj. o czyn z art. 233§6 k.k. w zw. z art. 233§1 k.k.

VIII. w dniu 21 września 2014 r. w K., woj. (...), będąc zobowiązaną na podstawie art. 24h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do złożenia oświadczenia majątkowego w związku z pełnieniem funkcji Wójta Gminy K. oraz będąc pouczona o odpowiedzialności karnej za podania nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu majątkowym, złożyła Wojewodzie (...) za pośrednictwem urzędu pocztowego, fałszywe oświadczenie majątkowe według stanu na dzień 21 września 2014 r., w którym zataiła prawdę, co do zobowiązań pieniężnych o wartości powyżej 10 000 zł w tym zaciągniętych kredytów i pożyczek, nie wskazując w nim faktu zawarcia w dniu 6 grudnia 2013 r. z Bankiem (...) Spółka Akcyjna z/s w W. umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym w złotych zabezpieczonego hipoteką A. E. w kwocie 60 000 zł przeznaczonego na finansowanie gospodarstwa rolnego (...),

tj. o czyn z art. 233§6 k.k. w zw. z art. 233§1 k.k.

Wyrokiem z dnia 07 marca 2017 roku wydanym w sprawie II K 819/15 Sąd Rejonowy w Wieluniu uznał M. H. za winną popełnienia zarzucanych jej w pkt I – III czynów wyczerpujących dyspozycję art. 231 § 1 kk w zw. z art. 12 kk, z tym, że uzupełnił opis czynu z punktu I w ten sposób, że po zwrocie „dla wybranego wykonawcy” dodał zwrot „czym działała na szkodę Gminy K.” i przyjmując, że czyny te wchodziły w skład ciągu przestępstw określonego w art. 91 § 1 kk wymierzył jej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1). Ponadto Sąd ten uznał M. H. za winną zarzucanych jej w pkt IV-VI czynów wyczerpujących dyspozycję art. 90 ustawy z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (tj. Dz. U. Poz. 1409 z 2013 r. z późn. zm.) i przyjmując, że czyny te wchodziły w skład ciągu przestępstw określonego w art. 91 § 1 kk na podstawie art. 90 ustawy z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. Poz. 1409 z 2013 r. z późn. zm.) w zw. z art. 91 § 1 kk wymierzył jej karę 200 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych (punkt 2). W zakresie czynów zarzucanych w pkt VII-VIII Sąd Rejonowy w Wieluniu uznał M. H. za winną popełnienia czynów wyczerpujących dyspozycję art. 233 § 6 kk w zw. z art. 233 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym w dniu 14.04.2016 r. i przyjmując, że czyny te wchodziły w skład ciągu przestępstw określonego w art. 91 § 1 kk na podstawie art. 233 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym w dniu 14.04.2016 r. wymierzył jej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 3).

Jednocześnie Sąd I instancji na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 86 § 1 kk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych w punktach 1 i 3 wymierzył oskarżonej M. H. karę łączną 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk i art. 70 § 1 kk warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat.

Ponadto Sąd zasądził od oskarżonej na rzecz oskarżycielki posiłkowej Gminy K. kwotę 924 złote tytułem zwrotu kosztów procesu oraz na rzecz Skarbu Państwa kwotę 580 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 1358,26 tytułem zwrotu wydatków.

W ustawowym terminie apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonej, który zaskarżył wyrok w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. oraz 424 § 1 i 2 k.p.k. wyrażającą się w bezzasadnym uznaniu, iż M. H. umyślnie przekroczyła swoje uprawnienia w sposób opisany precyzyjnie w przypisanym jej w pkt 1. zaskarżonego wyroku czynie, czym naraziła Gminę K. na konieczność zwrotu dotacji w kwocie 44494,13 zł Urzędowi Marszałkowskiemu, co stanowiło konsekwencję dowolnej oceny materiału dowodowego, w szczególności zaś wyjaśnień oskarżonej oraz zeznań świadków;

2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. oraz 424 § 1 i 2 k.p.k. wyrażającą się w bezzasadnym uznaniu, iż oskarżona M. H., działając w imieniu Gminy K. oraz zlecając PHU (...) sp. o.o. wykonanie remontu nawierzchni drogi w miejscowości G., działała na szkodę interesu w/w Spółki, co doprowadziło do wadliwego przypisania jej sprawstwa i winy czynu penalizowanego w art. 231 § 1 k.k., a co stanowiło konsekwencję dowolnej oceny materiału dowodowego, w szczególności zaś wyjaśnień oskarżonej oraz zeznań świadków;

3. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. oraz 424 § 1 i 2 k.p.k. wyrażającą się w bezzasadnym uznaniu, iż oskarżona M. H., działając w imieniu Gminy K. oraz zlecając PHU (...) sp. o.o. wykonanie remontu nawierzchni drogi w miejscowości W., działała na szkodę interesu w/w Spółki, co doprowadziło do wadliwego przypisania jej sprawstwa i winy czynu penalizowanego w art. 231 § 1 k.k., a co stanowiło konsekwencję dowolnej oceny materiału dowodowego, w szczególności zaś wyjaśnień oskarżonej oraz zeznań świadków;

4. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. oraz 424 § 1 i 2 k.p.k. wyrażającą się w bezzasadnym uznaniu, iż oskarżona M. H. prowadziła prace budowlane jako inwestor w warunkach opisanych w pkt IV - VI wyroku bez wymaganego prawem pozwolenia na budowę, działając z zamiarem bezpośrednim, co stanowiło konsekwencję dowolnej oceny materiału dowodowego w szczególności zaś wyjaśnień oskarżonej, zeznań świadków oraz dokumentów, w sytuacji, gdy tenże materiał dowodowy na tak kateryczne uznanie nie pozwalał;

5. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. oraz 424 § 1 i 2 k.p.k. wyrażającą się w bezzasadnym uznaniu, iż czyny zarzucane oskarżonej M. H. są społecznie szkodliwe w stopniu wyższym niż znikomy, co stanowiło konsekwencję dowolnej oceny materiału dowodowego w szczególności zaś jej depozycji;

W konkluzji apelacji skarżący wniósł o:

- uchylenie rozstrzygnięcia o orzeczonej karze łącznej,
- zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 – 6 poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów,
- uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 7 – 8 i umorzenie postępowania w tym zakresie na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 kpk.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zarzuty podniesione w złożonej apelacji i argumenty przedstawione na ich poparcie w jej uzasadnieniu skutkować musiały uchynieniem zaskarżonego wyroku w całości i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu Wieluniu do ponownego rozpoznania.

Tego rodzaju stanowisko wynika z uznania pełnej zasadności podniesionych w tym środku odwoławczym zarzutów. Przez ich pryzmat przede wszystkim uznać należy, że dokonana przez organ ferujący zaskarżony wyrok ocena zgromadzonego materiału dowodowego nie respektuje określonych w art. 7 i art. 410 kpk reguł. W tym miejscu zasadnym będzie przypomnienie utrwalonego w judykaturze i doktrynie poglądu, zgodnie z którym ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti w toku rozprawy głównej mogą być skutecznie zakwestionowane, a ich poprawność zdyskwalifikowana wtedy dopiero, gdy w procesie dochodzenia do nich tenże sąd uchybił dyrektywom wskazanego przepisu kodeksu postępowania karnego, pominał istotne w sprawie dowody lub oparł się na dowodach nieujawnionych w trakcie przewodu sądowego, sporządził uzasadnienie niezrozumiałe, nadmiernie lapidarnie, wewnętrznie sprzeczne bądź sprzeczne z regułami logicznego rozumowania wyłączające możliwość merytorycznej oceny kontrolno-odwoławczej. Zarzut przy tym obrazę art. 7 kpk i w związku z tym dokonania błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaże, że sąd orzekający - oceniając dowody – naruszył zasady logicznego rozumowania, nie uwzględnił przy ich weryfikacji wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego.

Ocena dowodów dokonana z zachowaniem wymienionych kryteriów pozostaje pod ochroną art. 7 kpk, gdy sąd nie orzeknie z obrazą wymogów określonych przepisami art. 410 kpk i art. 424 § 2 kpk oraz nie uchybi dyrektywie art. 5 § 2 kpk. Tak określonym elementom nie sprostał Sąd Rejonowy w Wieluniu w niniejszej sprawie.

Podkreślić należy, iż trafność ustaleń faktycznych zależy od prawidłowej wszechstronnej oceny wszystkich dowodów, w których znajdują się dane dotyczące czynu bądź informacje pomocne w ocenie dowodów (art. 410 i 7 kpk). Ustalenia faktyczne sądu wyrokującego w pierwszej instancji pozostają pod ochroną zasady "swobodnej oceny dowodów" tylko wtedy, gdy sąd ten rozważył, we wzajemnym ze sobą powiązaniu, wynikające z każdego z zebranych dowodów, okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia o winie oskarżonego. Tymczasem analiza uzasadnienia Sądu I instancji prowadzi do wniosku, iż owa weryfikacja była powierzchowna, a Sąd meriti oceniał dowody bez ich analizy na podstawie całokształtu okoliczności i w zestawieniu z innymi dowodami i to nie tylko tymi, które wykazują, iż dany fakt zaistniał. Przy czym zauważyć należy, iż powinnością Sądu jest nie tylko całościowa ocena wyjaśnień oskarżonej i zeznań poszczególnych świadków, ale i poszczególnych wypowiedzi oraz nawet stwierdzeń dotyczących pojedynczych faktów w sytuacji, kiedy w ich depozycjach są różnice odnoszące się do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia.

Skarżący słusznie wskazuje, że Sąd I instancji w całości przyznał walor wiarygodności zeznaniom między innymi E. S., A. G., A. S. (1) i A. W., rozważając je jako jedną „grupę” zeznań, pomimo występujących w nich i to istotnych sprzeczności. Odnosnie I zarzutu E. S. oraz A. G. zeznały o przekazaniu ofert przez A. G. wójt, kiedy ta wróciła z urlopu. A. S. (1) nie wiedziała natomiast co się stało z oryginałami ofert, ani gdzie miały one trafić, jej rola ograniczała się jedynie do udziału w otwarciu ofert oraz do podpisania notatki. Ponadto z zeznań A. W. wynika, że to A. S. (2) Gminy - była odpowiedzialna za realizację projektów, w tym projektu „Przedszkolak to fajny gość”. Słusznie wskazuje skarżący, że A. W. zeznała, że o pierwotnej ofercie wiedzieli wszyscy, wszyscy ją znali, wiedzieli także o tym, że będzie brany dodatkowy sprzęt, pracownicy mieli zgłaszać dodatkowe zapotrzebowanie. Jednocześnie A. W. konsekwentnie podawała, że nie wiedziała, że została złożona inna oferta poza tą pochodzącą od Centrum (...) s.c. S. i W. z/s w W., a przy tym nie była ona obecna przy otwarciu ofert. Także oskarżona w swoich wyjaśnieniach podawała, że trafiła do niej jedna oferta. Ponadto zarówno świadek A. G. jak i A. W. wskazały, że to one przekazały oferty oskarżonego. Wobec dokonania takiej oceny przez Sąd I instancji zeznań świadków, a więc uznania ich zbiorczo za wiarygodne, pomimo choćby wskazanych wyżej istotnych różnic, nie jest możliwe dokonanie właściwych, jednoznacznych ustaleń faktycznych. Natomiast te dokonane przez Sąd I instancji i to nie tylko w zakresie czynu zarzucanego w pkt I ograniczają się do powielenia opisu czynu zawartego w tenorze wyroku, co z pewnością w takiej sprawie nie jest wystarczające. Jednocześnie skarżący słusznie wskazuje na kontrasygnatę umowy, której dokonała skarbnik E. S., która była także obecna przy otwarciu ofert złożonych w ramach projektu „Przedszkolak to fajny gość”. W postępowaniu sądowym E. S. zeznała, że podpisała umowę, która była cała, ale podpisała ją na ostatniej stronie. Jednocześnie świadek wskazała, że nie weryfikowała jej treści. Jej zeznania uznane zostały za wiarygodne, należy jednak podkreślić, że pełniła ona funkcję skarbnika gminy. Sąd I instancji tym samym bez głębszej refleksji przyjął, że skarbnik gminy kontrasygnował umowę, nie sprawdzając kwoty na jaką opiewała. Sąd Rejonowy nie wziął także pod uwagę zeznań, z których wynikała możliwość podjęcia próby odwołania się od decyzji (...) Urzędu Marszałkowskiego, których to działań nie mogła już zlecić oskarżona, bowiem skończyła się jej kadencja i nie pełniła już funkcji wójta. Dodając także okoliczność, że uzyskany dodatkowy sprzęt został rozdysponowany pomiędzy placówki oświatowe w gminie, a także brak zastrzeżeń co do jakości zamówionych sprzętów nie sposób uznać, iż rozpatrując tę sprawę Sąd I instancji miał na uwadze całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy. To oczywiście wójt podejmuje ostateczne decyzje i jest organem wykonawczym w gminie, należy jednak mieć na uwadze wszelkie towarzyszące danemu działaniu okoliczności, w tym rolę innych osób i kwestię zaufania oskarżonej do nich, intencje jej towarzyszące i efekty jej działań, czego w przypadku Sądu I instancji zabrakło, a co mogło mieć wpływ choćby tylko na ocenę stopnia społecznej szkodliwości. Brak przy tym w niniejszej sprawie rozważań sądu I instancji odnośnie zamiaru towarzyszącego oskarżonej, przy czym przestępstwo z art. 231 § 1 kk ma charakter umyślny i może zostać popełnione w zamiarze bezpośrednim lub ewentualnym. Należy przy tym pamiętać, że sprawca musi obejmować świadomością zarówno to, że przekracza uprawnienia lub niedopełnia obowiązków, jak i to, że działa swoim czynem na szkodę

interesu publicznego lub prywatnego (zob.: postanowienie SN z dnia 10 października 2012 r., V KK 27/12, LEX nr 1226786).

Powyższe rozważania można także odnieść do czynów zarzucanych oskarżonej w pkt II i III, gdzie także Sąd I instancji nie poczynił rozważań w zakresie towarzyszącego oskarżonej zamiaru popełnienia tych czynów. Tym samym zdaniem Sądu odwoławczego nie rozważył wszystkich okoliczności wpływających na ocenę stopnia społecznej szkodliwości. Podkreślić należy, że umowy o roboty budowlane nie zostały ostatecznie podpisane, a uzgodnione prace zostały przez PHU (...) już wykonane. Z zeznań E. S. (uznanych przez Sąd I instancji za wiarygodne) wynika, że kwota uzyskana ze zwrotu podatku VAT została wydatkowana na realizację zadań w roku 2015, co w tym zakresie wydaje się zbieżne z wyjaśnieniami złożonymi przez M. H.. Takie planowanie wydatków (bez zapewnionych środków, co było przyczyną odmowy kontrasygnaty umowy ze strony skarbnika gminy) z pewnością nie zasługuje na aprobatę i jest niezgodne z art. 60 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 tekst jednolity z późn. zm.). W świetle tego przepisu to wójt ma wyłączne prawo zaciągania zobowiązań, ale muszą one mieć pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez radę gminy. Należało jednak ustalić, czy oskarżona działała z zamiarem wyrządzenia szkody Przedsiębiorstwu Handlowo – Usługowemu (...) Sp. z o.o. z/s w L., a także czy w świetle wyjaśnień i zeznań odnoszących się do zwrotu VAT groźba wyrządzenia spółce szkody była realna. Sąd I instancji nie dokonał takich ustaleń i oceny zachowań oskarżonej pod tym kątem, co zdaniem Sądu odwoławczego uniemożliwia poddanie wyroku w tym zakresie kontroli odwoławczej. Jednocześnie E. S. zeznała na rozprawie w dniu 05 kwietnia 2016 roku, że firma (...) nie wystawiła faktury za wykonane usługi ani nie wezwała gminy do zapłaty, przy czym już w dniu 23 czerwca 2015 roku świadek K. B. w postępowaniu przygotowawczym wskazywał, że spółka (...) podejmie kroki w tym zakresie, zaś na rozprawie wskazał, że postępowanie cywilne w tym zakresie „chyba” się toczy. Także J. S. wskazał, że toczy się postępowanie cywilne dotyczące zapłaty za wykonane prace, podkreślił przy tym, że jego zdaniem duże znaczenie miało zaufanie przedsiębiorstwa do gminy, dlatego wykonane zostały prace bez umowy, podkreślił przy tym, że gmina K. nigdy wcześniej nie zalegała z płatnościami. Pojawia się pytanie, czy te okoliczności dają jasną i nie budzącą wątpliwości podstawę do uznania, że w tym wypadku miało miejsce działanie na szkodę Przedsiębiorstwa Handlowo – Usługowego (...) Sp. z o.o. z/s w L.. Wszystkich tych okoliczności Sąd I instancji nie wziął praktycznie pod uwagę przy rozstrzygnięciu sprawy, o czym świadczy lektura uzasadnienia wyroku. Trudno zresztą było o rozważania w tym zakresie, skoro ustalenia faktyczne odnoszące się do czynów zarzucanych w punktach II i III są w istocie powtórzeniem tych zarzutów, podobnie jak miało to miejsce w przypadku ustaleń faktycznych związanych z zarzutem I.

Odnosząc się natomiast do kolejnych czynów zarzucanych M. H. w pkt IV – VI wskazać należy, że i w tym zakresie nie został wzięty pod uwagę całokształt okoliczności przy ferowaniu zaskarżonego wyroku. Podkreślić należy, że to do zakresu obowiązków A. K. należało „przeprowadzanie zamówień publicznych na dostawy i roboty publiczne – zgodnie z ustawą prawo zamówień publicznych”, a z zeznań świadka Ł. B. wynikało, iż jego zakres obowiązków obejmuje prowadzenie inwestycji gminnych, ale na pewnym etapie już po wyłonieniu wykonawcy robót i po podpisaniu z nim umowy. Z zeznań obu tych świadków wynika, że o wykonanych pracach budowlanych – remoncie nawierzchni drogi gminnej w G. oraz remoncie nawierzchni drogi gminnej we W. osoby te miały dowiedzieć się już po przeprowadzeniu tychże robót, stąd obciążanie odpowiedzialnością za brak wymaganych dokumentów w tym pozwoleń na budowę innych pracowników Urzędu Gminy w K., o czym pisze skarżący w apelacji wydaje się być bezzasadne. Niemniej jednak Sąd I instancji skupił się na formalnym charakterze przestępstwa, nie dokonując szczegółowej analizy stopnia winy oskarżonej M. H., ale przede wszystkim stopnia społecznej szkodliwości tych czynów. Niewątpliwie jednostka samorządu terytorialnego oraz jej organy (w tym wójt) winny respektować przepisy prawa budowlanego, nie można jednak tracić z punktu widzenia pozostałych okoliczności w tym motywacji oskarżonej (która wskazała, że chciała poprawić byt mieszkańców i tym się kierowała). Ponadto choć postępowanie administracyjne jest zupełnie odrębne i zasadniczo nie ma wpływu na toczące się postępowanie karne w sprawie o czyn z art. 90 Prawa budowlanego, to Sąd winien wziąć pod uwagę wyniki przeprowadzonych postępowań legalizacyjnych, w których Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego nie miał zastrzeżeń co do sposobu wykonania tychże prac budowlanych. Zaznaczyć jednak należy, że decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego nr (...) (k. 911) dotyczy przebudowy drogi gminnej nr (...) w miejscowości W.. Natomiast modernizacja nawierzchni drogi rolniczej nr (...) została wykonana w oparciu o

umowę nr (...) (k. 755-757), która to umowa została kontrasygnowana przez skarbnika gminy E. S. oraz wynagrodzenie za wykonanie tychże robót zostało zapłacone wykonawcy spółce (...). Należy zatem szczególnie w przypadku tej umowy zwrócić uwagę jak kształtuje się odpowiedzialność oskarżonej M. H. za wykonywanie właśnie tych prac wbrew przepisom prawa budowlanego, tj. bez wymaganego pozwolenia na budowę (czyn zarzucany w pkt VI), skoro w przypadku wykonywania tych prac budowlanych pozostali pracownicy urzędu powinni mieć wiedzę na ten temat. Odpowiedzialności za działanie contra legem nie można ograniczać do tłumaczenia, że inni także wykonywali drogi bez wymaganych pozwoleń, niemniej jednak załączone do akt kopie decyzji, przyjęte w poczet dowodów przez Sąd I instancji (k. 1487 w zw. z 1469-1480), wydają się wskazywać na taką praktykę panującą w Urzędzie Gminy K..

Zdaniem Sądu Odwoławczego także i w zakresie zarzucanych M. H. czynów z art. 233 § 6 kk w zw. z art. 233 § 1 kk Sąd Rejonowy nie ustrzegł się uchybień. Załączona do akt sprawy umowa (k. 995 – 998 odwrót) z dnia 6 grudnia 2013 roku nr (...) „Kredytu w rachunku bieżącym w złotych zabezpieczonego hipoteką A. Ekspres” w istocie wskazuje na zobowiązanie pieniężne M. H., którego miała nie ujawnić w złożonych w dniach 28 kwietnia 2014 r. oraz 21 września 2014 r. oświadczeniach majątkowych, niemniej jednak ocena tych czynów ograniczyła się jedynie do wskazania, że oskarżona winna zdawać sobie sprawę, że debet jest również kredytem. W samej umowie wskazuje się właśnie na kredyt jako jej przedmiot. Niemniej jednak słusznie wskazuje skarżący na brak rzeczywistej analizy stopnia społecznej szkodliwości tych czynów, czy w istocie jest on znaczny, uwzględniając choćby fakt, że intencją składania oświadczeń majątkowych jest wykazanie przede wszystkim stanu posiadania osoby składającej wniosek, jak też okoliczność, że mieliśmy w tym wypadku do czynienia ze specyficzną umową kredytu. Trudno jest więc dokonać kontroli odwoławczej rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zakresie tych zarzutów. Wskazać przy tym należy, że również ustalenia faktyczne w zakresie tych zarzutów ograniczyły się do powielenia samych zarzutów.

Sąd Okręgowy ma na uwadze treść art. 455a kpk, który wyklucza możliwość uchylenia wyroku, z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424 kpk. Niemniej jednak lakoniczne uzasadnienie wyroku nie mogłoby mieć wpływu na treść wyroku tylko wówczas, gdyby w sprawie tej nie wystąpiłyby inne uchybienia o takim charakterze. W niniejszej sprawie, na co wskazano powyżej, sąd uchybił dyrektywie wyrokowania na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy jak też uchybił dyrektywie określonej w art. 7 kpk. Nie mogły także ujść uwadze Sądu odwoławczego elementarne braki sporządzonego uzasadnienia, które uniemożliwiają sądowi odwoławczemu dokonanie instancyjnej kontroli zaskarżonego wyroku (por.: Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 maja 2016 r., II AKa 84/16).

Mając na uwadze opisane wyżej uchybienia, które mogły mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy w Sieradzu – na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 2 kpk – uchylił zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Wieluniu do ponownego rozpoznania. Podkreślić należy, że skarżący wprawdzie wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od części czynów oraz umorzenie postępowania co do części zarzutów z uwagi na znikomy stopień ich społecznej szkodliwości, niemniej jednak stwierdzone uchybienia, nie dawały najmniejszych podstaw do wydania w tej sprawie przez Sąd Okręgowy jakiegokolwiek merytorycznego rozstrzygnięcia, lecz musiały skutkować skierowaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy wydając niniejsze orzeczenie nie przesądza w żaden sposób o odpowiedzialności oskarżonej. W tej kwestii ocena będzie należała do Sądu Rejonowego w Wieluniu ponownie rozpoznającego tę sprawę. Procedując kolejny raz Sąd powinien odebrać szczegółowe wyjaśnienia od oskarżonej i zeznania od świadków, zwłaszcza pracowników Urzędu Gminy K., w szczególności odnośnie zakresu obowiązków każdego z nich i ich wiedzy odnośnie okoliczności, których dotyczą zarzuty. Konieczne jest także przeprowadzenie dowodów koniecznych do jednoznacznego ustalenia, czy w sprawie tej można mówić o działaniu na szkodę Przedsiębiorstwa Handlowo – Usługowego (...) Sp. z o.o. z/s w L., w tym przesłuchanie na te okoliczności K. B. i J. S.. Następnie po zgromadzeniu w tej sprawie wszystkich dowodów koniecznych do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia zadaniem Sądu I Instancji będzie szczegółowa ich ocena pod kątem ich wiarygodności, odpowiadająca wymaganiom określonym w art. 7 kpk i uwzględniająca wszystkie okoliczności ujawnione w toku rozprawy oraz poczynienie ustaleń faktycznych w oparciu o uznane za wiarygodne dowody oraz dokonanie oceny ustalonych zachowań oskarżonej w kontekście postawionych

jej zarzutów, w tym zwłaszcza przeanalizowanie ich pod kątem zamiaru i intencji towarzyszących oskarżonej. Przy rozstrzygnięciu sprawy konieczne będzie wzięcie pod uwagę wszystkich okoliczności mogących mieć znaczenie dla jej wyniku, w tym dla oceny stopnia zawinienia oskarżonej i stopnia społecznej szkodliwości. Sąd Rejonowy ponownie rozpoznający sprawę będzie musiał przy tym baczyć, aby uniknąć rażących wręcz uchybień Sądu, którego wyrok został uchylony, a szczególnie wyżej wskazanych, jak również mieć na względzie przy rozstrzygnięciu tej sprawy szereg opisanych wcześniej wskazówek, które mogą mieć znaczenie dla jej wyniku.

JANUSZ ADAMSKI MAREK PODWÓJNIAK MARCIN RUDNIK